

Tarihteki İlk Bilgisayar Programcısı, Ada Lovelace

Programcılığın temellerini atan bilgisayar dünyasının ilk kadın programcısı olan Ada Lovelace gerçekleştirdiği çalışmalar ile birçok mühendislik alanında önemli başarılarla imza atmıştır. Matematik ve bilgisayar tarihine geçmesinin nedeni, Babbage'ın "Analitik Makine" adlı ilkel bilgisayarı için yazdığı bir algoritma oldu. Analitik Makine hiçbir zaman yapılmadı ama 1940'larda ilk modern bilgisayarın gelişmesine ilham verdi.

Ada Lovelace 10 Aralık 1815 yılında Londra'da doğdu. Henüz 13 yaşındayken uçan bir makine tasarlayıp, bütün momentsel hesaplarını yaptı. Ada özel olarak 19. yüzyılın ünlü araştırmacıları ve bilim insanları olan William Frend, William King ve Mary Somerville tarafından matematik ve bilim alanlarında eğitildi. Son hocalarından birisi de matematikçi ve mantıkçı olan Augustus De Morgan'dı. 1832'den yani 17 yaşından beri dikkate değer matematiksel yetenekleri ortaya çıkmaya başladı. 17 yaşına kendine bir hedef koydu ve matematik ve teknolojiye yöneldi.

İsmini Gizleyerek Bilimsel Yayın Yaptı

Lovelace, İngiltere'de 1832 yılına kadar kadınların bilimsel tartışmalara katılmalarına izin verilmediği ve akademik yayın yapmanın hayal olduğu bir dönemde, kadın olduğunun belli olmaması amacı ile isminin baş harfleri olan "A.A.B."yi kullanarak, bilgisayar üzerine bilimsel bir dergide akademik yayını yapan ilk kadın olma başarısını gösterdi.

Tasarımını yaptığı modern bilgisayarların temeli- ni oluşturan makinalardan biri

Hayatındaki en önemli gelişme mekanik bir bilgisayar tasarlayan İngiliz Charles Babbage'ın makinesi üzerine yazılmış bir Fransızca makaleyi tercüme ederek İngiliz mühendise göndermesiyle başladı. Oldukça etkilenen Babbage, Lovelace Kontesi Ada'dan söz konusu makaleye kendi notlarını da eklemesini istedi. Lovelace, çevirdiği makalenin üç katı uzunluğuna erişen kendi orijinal notlarını Babbage'a gönderdi ve aralarında ortak bir çalışma başladı. Babbage Ada'nın çözümleme kabiliyetinden etkilenmişti ve Ada'ya sayıların büyücü kadını diyordu. 1843'de "Eğer mümkünse bu dünyayı, dünyanın dertlerini ve birçok şarlatanını unutun. Sayıların büyücü kadını dışında her şey kısa bu dünyada." diye yazdı Ada hakkında.

Lovelace'a göre bu tür bir makine uygun şekilde programlarsa karmaşık müzik eserleri bestelemek, grafik üretmek ve karmaşık matematiksel problemleri çözmek vb. için kullanılabilirdi. Lovelace, Babbage'a gönderdiği mektuplarda söz konusu makinenin belli ve sonlu sayıda adımdan oluşan bir plan kullanılarak ne şekilde Bernoulli sayılarını hesaplayabileceğini anlattı. Bu anlatım bilgisayar tarihinde somut bir makineye uygulanabilecek olan ilk "bilgisayar programı" olarak bilinmektedir.

Ada Lovelace 27 Kasım 1852'de kanserden öldü. Bugün bile, Ada Lovelace'ın çalışmalarının önemli katkılarını bilgisayar bilimi üzerinde bıraktığı etkilerden görebiliriz. 1979 yılında, ABD Savunma Bakanlığı tarafından geliştirilen meşhur programlama dillerinden birine de onun onuruna "ADA" ismi verildi. 1998 den beri, İngiliz Bilgisayar Topluluğu (British Computer Society) onun adında bir madalya ödülü vermektedir. Ve 2008'de bilgisayar bilimindeki kadın öğrenciler için onun adında yıllık bir yarışma başlatmıştır. İngiltere'de kadın üniversite öğrencileri için verilen yıllık konferans BCS Women Lovelace Colloquium adını Ada Lovelace'dan almıştır.

"Ada Lovelace Günü" tüm dünyada kadınların bilim, teknoloji, mühendislik ve matematik alanlarındaki başarılarının kutlandığı gündür.

Kaynaklar:

<https://m.bianet.org/biamag/kadin/172716-bilisime-yon-veren-yazilimci-kadinlar>

<https://ekmekvegul.net/bellek/gunun-portresi-bilgisayar-programcisi-ilk-kadin-ada-lovelace>

<http://www.bmo.org.tr/wp-content/uploads/2018/08/AdaLovelace.pdf>

<http://dergi.bmo.org.tr/kadin/ada-lovelace-gunu-kutlu-olsun>